

Taha Akyol

takyol@hurriyet.com.tr

İdam popülistmi

3 Ağustos 2017

DARBECİLERİN yargılandığı duruşmalarda halktan insanlar protesto gösterileri yapıyor, idam edilmelerini istiyor.

Hâkimlere hakaret etmemek kaydıyla ve mahkeme salonunun dışında, yargılamaların lehinde, aleyhinde gösteriler yapılabilir.

15 Temmuz'un ülkeye verdiği korkunç zarar düşünöldüğünde, böyle tepkiler olması tabiidir.

Mesele devlet adamlarının, politikacıların, hukukçuların, kamuoyu önderlerinin nasıl davrandığıdır.

'İDAM İSTERİZ'

Akıncı Üssü, darbe girişiminin merkez üssü olarak kullanılmıştı; bu konudaki davayla ilgili haberleri TV'den izliyorum. AK Parti Keçiören teşkilatından gelenler idam istiyorlardı. Davaya müdahil olarak orada bulunan AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Hayati Yazıcı'ya idam istediklerini anlattılar.

Ellerindeki idam iplerini göstererek **"Biz ipi getirdik, bunu takmak size ait"** dediler.

Buraya kadar normal.

Ben ümitli bir şekilde hukukçu Hayati Yazıcı'nın tepkisini merak ediyorum. Ümitli diyorum çünkü Yazıcı, tam bir yıl önce 30 Haziran 2016'daki konuşmasında idama karşı çıkmış, getirilse bile geriye yürümeyeceğini söylemişti.

Şimdi ne yapacaktı? Kendi partisinin teşkilatı idam istiyordu...

YAZICI'NIN SÖZLERİ

Yazıcı bunlara aldırmadı, yargılamaların **"adil yargılanma"** ve **"uluslararası hukuk ilkelerine"** uygun olarak cereyan etmekte olduğunu söyledi.

'Tek tip kıyafet' konusunda da **"hiçbir terör örgütü mensubunun propaganda materyali kullanmasına izin verilmeyeceğini"** belirtmekle yetindi.

İçimden, hukukçu böyle konuşur dedim.

Yazıcı **"idam popülistmi"** yapabiliirdi. **"Adil yargılanma"** ve **"uluslararası hukuk ilkeleri"**ni anmayıp kitle psikolojisine uygun coşkulu laflar edebilirdi.

Öyle konuşsaydı da darbeciler hakkındaki deliller ve kanunlardaki hükümler neyse değişmezdi ama bir iktidar mensubunun ölçsüz sözleri adil yargılama yapılmadığı, idamın geri getirilebileceği gibi şüphelere yol açar ve Türkiye'nin aleyhine olurdu.

Yunanistan'ın iade etmediği darbeciler, Yunan mahkemesinde bu gerekçeleri istismar ettiler!

Bizim Anayasa Mahkememiz, İranlı bir **"rejim karşıtı aktivist"**in Türk hükümeti tarafından sınır dışı edilmesini, orada idam edilebileceği gerekçesiyle

durdurmuştur! (No: 2015/191323)

AİHM de soruşturma ve koğuşurmalar üzerine devlet adamlarının yönlendirici konuşmalar yapmasını **“caydırıcı etki”** (chilling effect) sayarak tazminat kararları vermektedir.

BU DÜNYADA TÜRKİYE

Böyle bir dünyada yaşıyoruz; Türkiye böyle bir dünyada yerini belirlemek durumundadır. İfade bir idamdan bahsetmek, hele de basın davalarında **“caydırıcı etki”** yaratacak söylemlerle peşinen suçlu ilan etmek kalabalıkların hoşuna gitse bile Türkiye'nin elini zayıflatıyor.

Cumhurbaşkanı ve Başbakan gibi yürütmenin başında olmak bile şart değil, **“etkileme gücü”** olanların, mesela Hayati Yazıcı'nın sözleri bile ileride uluslararası bir hukuki meselede karşımıza çıkabilirdi.

Yazıcı doğru davrandı, **“idam”**a kulaklarını kapadı, **“adil yargılanma”** ve **“uluslararası hukuk”** vurgusuyla doğru mesajlar verdi.

En azından şu gerçeği kalabalıklara da dürüstçe söylemek lazım: İdam getirilse bile geriye yürümez; hangi tarihte getirilirse ondan sonra işlenecek suçlara uygulanabilir ancak.

Dahası bizim Anayasa Mahkememizin İran hakkındaki kararı gibi, uluslararası hukuk camiasında Türkiye bugünkünden çok daha sıkıntılı bir duruma düşer.

Türkiye'de artık idam sözünü tamamen gündemden çıkarmak lazım.
